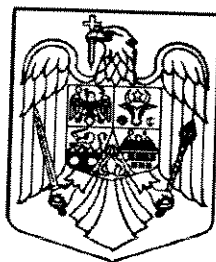

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 1434

din 11 decembrie 2014

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a luat în dezbatere rezultatele analizei referitoare la posibilitatea judecătorilor, procurorilor sau grefierilor de a avea calitatea de experți pe termen scurt în cadrul unor proiecte finanțate de Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, derulate de Institutul Notarial Român pentru pregătirea practică a studenților din cadrul Universităților partenere.

Analizând aspectele prezentate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Incompatibilitatea funcției de judecător, de procuror sau de grefier cu orice altă funcție publică sau privată este reglementată atât în legislația primară, cât și în legislația secundară, respectiv în art. 125 alin. (3), art. 132 alin. (2) din Constituția României, republicată, art. 5 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, art. 101 din Legea nr. 161/2003, art. 21 alin. (1) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, art. 77 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea.

Este de observat că drepturile și obligațiile magistraților sunt legate de activitatea jurisdicțională și de administrarea puterii judecătorești, atât în interiorul instanțelor și parchetelor, cât și în raport cu rolul justiției în statul de drept, astfel cum reiese și din dispozițiile art. 73 din Legea nr. 303/2004.

Or, activitatea de îndeplinire a justiției într-un stat de drept trebuie să se întemeieze pe un ansamblu de principii care să garanteze stabilirea adevărului și respectarea legii, în

acest sens, incompatibilitățile putând fi împărțite în două categorii.

Pe de o parte, există incompatibilitatea funcției de judecător, de procuror sau de grefier cu oricare alte funcții publice sau private, iar, pe de altă parte, sunt prevăzute situații de incompatibilitate pentru judecători, procurori sau grefieri în ceea ce privește posibilitatea exercitării acestor funcții în situațiile limitativ prevăzute de Codul de procedură civilă și de Codul de procedură penală.

Prin incompatibilitate se înțelege în primul rând interdicția prevăzută de lege de a cumula două funcții, două atribuții care, prin caracterul lor, nu se conciliază (*incompatibilitatea decurgând din statut*).

Incompatibilitatea reprezintă interdicția necondiționată impusă unui demnitar sau funcționar public de a exercita anumite funcții sau de a deține anumite calități concomitent cu demnitatea sau funcția publică, prin aplicarea unei *prezumții absolute de conflict de interese* care ar izvorî din exercitarea simultană a acestora. Situațiile de incompatibilitate sunt stabilite de lege nominal și specifice, pentru fiecare demnitate sau funcție.

Cu privire la un proces determinat, incompatibilitatea este situația expres prevăzută de lege, când un judecător, un procuror sau un grefier nu poate lua parte la soluționarea aceluși litigiu (*incompatibilitatea concretă*, care se analizează în fiecare caz în parte și asupra căreia se pronunță un magistrat pentru a produce efecte).

Cazul sesizat, referitor la posibilitatea judecătorilor, procurorilor sau grefierilor de a avea calitatea de experți pe termen scurt în cadrul unor proiecte finanțate de Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, derulate de Institutul Notarial Român pentru pregătirea practică a studenților din cadrul Universităților partenere, privește incompatibilitatea decurgând din statut.

Din interpretarea dispozițiilor art. 5 și art. 11 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale dispozițiilor art. 18, art. 19, art. 77 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare, reiese că *funcțiile de judecător, procuror și grefier sunt compatibile cu exercitarea oricărei activități didactice în învățământul superior, chiar și fără ca magistratul sau grefierul să ocupe efectiv una dintre funcțiile didactice prevăzute de art. 213 alin. (1) din Legea nr. 1/2011*.

Consiliul Superior al Magistraturii, pronunțându-se în repetate rânduri asupra unor solicitări având ca obiect compatibilitatea exercitării unor activități de formare educațională și profesională cu statutul magistraților, a apreciat că *exercitarea activității de formator în cadrul diverselor instituții de pregătire – cum ar fi Institutul Notarial Român, Institutul European din România, Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților – de către un magistrat (procuror sau judecător) este compatibilă cu statutul și exigențele acestei funcții*.

Această interpretare își menține valabilitatea și este pe deplin justificată dat fiind faptul că formarea inițială sau continuă a membrilor aparținând diferitelor forme de organizare a profesiilor juridice sau a juriștilor din instituții publice reprezintă, în fapt,

forme de pregătire post universitară. Compatibilitatea este subînțeleasă, câtă vreme legiuitorul a permis exercitarea funcției de magistrat concomitent cu o funcție didactică din învățământul universitar, iar pregătirea post universitară prin astfel de institut, superioare - ca nivel de instruire - învățământului universitar, este specifică pentru anumite profesii juridice.

De asemenea, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin Hotărârea nr. 261 din 31 martie 2008 a stabilit că *participarea magistraților în calitate de experți în cadrul programelor cu finanțare externă pentru justiție este compatibilă cu funcția acestora*, având în vedere lipsa unei interdicții exprese și faptul că activitatea didactică pe care aceștia o desfășoară în cadrul acestor programe nu diferă substanțial de activitatea prestată în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau al Școlii Naționale de Grefieri.

În aceste condiții, se reține că judecătorii și procurorii pot exercita funcții didactice în învățământul superior, pot exercita funcții de instruire în cadrul Institutului Național al Magistraturii și Școlii Naționale de Grefieri, *precum și în cadrul unor programe unde activitatea desfășurată nu diferă substanțial de activitatea prestată în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau al Școlii Naționale de Grefieri*.

Această interpretare poate fi extinsă: de la programele derulate strict pentru justiție la programele care vizează profesiile juridice precum și de la programele care nu diferă substanțial de activitatea prestată în cadrul Institutului Național al Magistraturii sau al Școlii Naționale de Grefieri la programele în care activitatea nu diferă în mod esențial de activitatea desfășurată de persoanele care ocupă funcții didactice în învățământul superior.

Se constată, totodată, că prin Legea nr. 298/2009 privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 166/2008 a fost înființat, în cadrul Uniunii Naționale a Notarilor Publici, Institutul Notarial Român, entitate cu personalitate juridică în condițiile stabilite prin statutul propriu aprobat de Consiliul Uniunii, sub tutela Uniunii Naționale a Notarilor Publici, care „*asigură perfecționarea activității notariale, pregătirea notarilor stagiați, precum și pregătirea profesională continuă a notarilor publici și a altor specialiști licențiați în drept, având dreptul de a elibera diplome recunoscute de instituțiile abilitate*” (art. 29¹ alin. (2) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, modificată și completată).

În cazul de față, Institutul Notarial Român are calitatea de beneficiar în șase proiecte cofinanțate de Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Activitatea de îndrumare practică a studenților și masteranzilor se va desfășura în conformitate cu Legea nr. 258 din 19 iulie 2007 privind practica elevilor și studenților și cu Ordinul nr. 3955/2008 privind aprobarea Cadrului general de organizare a stagiilor de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență sau masterat, iar judecătorii, procurorii sau grefierii vor avea calitatea de experți pe termen scurt în cadrul acestor proiecte pentru pregătirea practică a studenților din cadrul universităților partenere.

Atribuțiile acestor tutori de practică vor fi îndrumarea studenților în cadrul stagiilor de pregătire timp de 2 luni, organizarea și derularea stagiilor de practică precum

și evaluarea activității studenților în cadrul acestor stagii.

În art. I din Anexa I a Ordinului nr. 3955/2008 al Ministerului Educației Cercetării și Tineretului sunt definite noțiunile de „stagiul de practică”, „organizator de practică”, „cadru didactic supervizor” și „tutore” – lit. (e): „*Cadru didactic supervizor - persoana desemnată de organizatorul de practică, care va asigura planificarea, organizarea și supravegherea desfășurării stagiului de practică*”; lit. f): „*Tutore - persoana desemnată de partenerul de practică, care va asigura respectarea condițiilor de pregătire și dobândire de către practicant a competențelor profesionale planificate pentru perioada stagiului de practică*”.

Se observă că atribuțiile prevăzute de literele „e” și „f” ale articolului menționat, pentru cadru didactic supervizor, respectiv „persoana desemnată de organizatorul de practică, care va asigura planificarea, organizarea și supravegherea desfășurării stagiului de practică” sunt identice cu cele care vor fi exercitate de judecătorul, procurorul, grefierul desemnat ca expert în cadrul proiectelor menționate.

Aceste definiții cumulate cu cea dată noțiunii de „tutore” prin alte acte normative justifică interpretarea *lato sensu* a noțiunii de funcție didactică folosită de legile speciale care reglementează statutul magistraților și grefierilor, astfel încât nu se poate restrânge această sferă strict prin raportare la funcțiile enumerate în art. 285 alin. (1) din Legea nr. 1/2011 (asistent universitar, lector universitar/șef de lucrări, conferențiar universitar, profesor universitar).

De altfel, în ceea ce privește practica studenților, *Legea nr. 258/2007* - art. 10 lit. (b), art. 12, art. 13, art. 15 alin. (1) - *abilitează orice instituție centrală sau locală să devină partener de practică, adică, inclusiv instanțele sau parchetele, iar în mod tradițional practica studenților la drept s-a desfășurat și în cadrul acestor instituții.*

Din cele mai sus expuse reiese că în conținutul noțiunii de funcție didactică trebuie să se regăsească și *orice activitate didactică specifică învățământului superior*. De altfel, în mod constant, Consiliul Superior al Magistraturii a considerat compatibile cu statutul magistraților nu doar activitatea de formator în instituțiile prevăzute expres de lege (Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri), ci și activitățile similare acestora desfășurate în cadrul altor instituții de formare profesională.

În consecință, *orice activitate de instruire a studenților în colaborare cu instituții de învățământ superior este considerată atribuție specifică funcției didactice.*

Activitățile ce vor fi derulate de Institutul Notarial Român vizează dezvoltarea aptitudinilor de muncă, prin consilierea unor studenți și masteranzi sub îndrumarea unor profesioniști, licențiați în drept, iar judecătorii, procurorii și grefierii în calitate de experți în cadrul proiectelor finanțate vor îndruma pregătirea practică a unor studenți.

În ceea ce privește realizarea practicii studenților, între Consiliul Superior al Magistraturii și Asociația Europeană a Studenților la Drept – ELSA București au fost încheiate mai multe protocoale de colaborare, având ca scop educația juridică a studenților la Drept prin organizarea unor stagii de practică chiar în cadrul Consiliului Național al Magistraturii, ceea ce implică *recunoașterea posibilității judecătorilor și procurorilor care funcționează în cadrul Consiliului de a desfășura activități privind pregătirea*

practică a studenților.

Din toate prevederile legale menționate și din practica anterioară a Consiliului rezultă, așadar, că *exercitarea atribuțiilor de către persoana desemnată ca tutore de practică, chiar dacă aceasta nu este la rândul său cadru didactic universitar, presupune atribuții specifice instruirii în cadrul unei instituții de învățământ superior și aparține în sens larg sferei de atribuții ale funcțiilor didactice din învățământul superior.*

În aceste condiții, se reține că activitatea de îndrumare a studenților și masteranzilor, în cadrul stagiilor de practică, este o activitate din învățământul superior, specifică funcțiilor didactice universitare, cu care nu sunt incompatibile funcțiile de judecător, de procuror sau de grefier.

Activitățile didactice în învățământul superior presupun și îndrumarea pregătirii practice a studenților de către instituțiile partenere de practică (activitatea de tutore), prevăzute de Legea nr.258/2007. În consecință, pentru exercitarea unor astfel de atribuții, în proiectele ce vor fi cofinanțate de Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, în favoarea Institutului Notarial Român, magistrații și grefierii pot avea calitatea de experți.

Exercitarea funcției de expert în cadrul unor programe cu finanțare externă ridică prestigiul profesiilor juridice și nu aduce atingere activității desfășurate de judecător, de procuror sau de grefier, nefiind afectată independența justiției sau a magistratului.

Interacțiunea profesiilor juridice, constând în participarea magistraților și grefierilor la activități de formare destinate altor practicieni ai dreptului, este în interesul sistemului judiciar în ansamblu și al înfăptuirii justiției în general, mai ales în contextul aplicării noilor coduri.

Desfășurarea de activități didactice de tipul celor care fac obiectul învățământului superior și în colaborare cu instituții universitare, cu titlu gratuit sau remunerată, nu este, așadar, incompatibilă cu funcția de judecător sau de procuror.

Participarea procurorilor, judecătorilor și grefierilor, ca experți pe termen scurt (tutori de practică) se poate face în baza unui contract de muncă pe o perioadă determinată, având în vedere că începând cu 1 iunie 2013, Autoritatea de Management pentru POSDRU a emis Instrucțiunea nr. 68/ 22.04.2013 din care rezultă că experții își vor putea desfășura activitatea *doar în baza unui contract individual de muncă* pe o perioadă determinată.

Contractul de muncă, deși nespecific judecătorilor și procurorilor, nu poate impune „autoritatea angajatorului” decât în ceea ce privește limitele programului de instruire practică a studenților, aspect care era oricum incident și în situațiile în care judecătorii și procurorii efectuau cu titlu gratuit îndrumarea practicii studenților în baza Legii nr. 258/2007.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 134 alin. (4) din Constituția României, republicată, și ale art. 23 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor celor prezenți,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE :

Art.1. Pentru exercitarea unor atribuții care presupun pregătiri practice ale studenților, în proiectele ce vor fi cofinanțate de Fondul Social European, programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor umane 2007 – 2013, în favoarea Institutului Notarial Român, în parteneriat cu universitățile, magistrații pot avea calitatea de experți, întrucât activitățile didactice din învățământul superior presupun și îndrumarea pregătirii practice a studenților de către instituțiile partenere de practică (activitate de tutore).

Art. 2. Prezenta hotărâre se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Dată în București, la 11 decembrie 2014.

PREȘEDINTE,
Judecător dr. Adrian Bordea

